

Hva krever lov og forskrift av kommunene innen helseberedskap?

ass. fylkeslege Bente Westrum, enhet for helse og omsorg

Fylkesmannen i Innlandet

3. feb 2020

Lover og forskrifter

ROS-analyse

Beredskapsplaner for

- helseberedskap inkl. miljørettet helsevern
- smittevern

Lover og forskrifter innen helseberedskap

- [Lov om helsemessig og sosial beredskap \(helseberedskapsloven\) \(2000\)](#)
- [Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap \(2001\)](#)
- [Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. \(helse- og omsorgstjenesteloven\) \(2011\)](#)
- [Lov om vern mot smittsomme sykdommer \(smittevernloven\) \(1994\)](#)
- [Lov om folkehelsearbeid \(folkehelseloven\) \(2011\)](#)
- [Forskrift om miljørettet helsevern \(2003\)](#)
- [Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten \(2016\)](#)

Helseberedskapsloven § 1 - formål

- Verne befolkningens liv og helse
- Bidra til at befolkningen tilbys nødvendig helsehjelp, helse- og omsorgstjenester og sosiale tjenester i krise og katastrofe, og under krig

Kommunen skal ha...

- ROS-analyser som omfatter uønskede hendelser innen områdene helse- og omsorgstjenester, miljørettet helsevern og smittevern.
- En helseberedskapsplan inkl. plan for miljørettet helsevern, som bygger på ROS-analyse.
- En smittevernplan, herunder beredskapsplaner og tiltak, som bygger på ROS-analyse.

Helseberedskapsplan - innhold 1- 2

1. skal omfatte (Helseberedskapsloven § 2-2)
 - de helse- og omsorgstjenester eller sosialtjenester som kommunen er ansvarlig for (f.eks. døgnbasert omsorg, hjemmebasert omsorg, legevakt osv.)
 - oppgaver etter folkehelseloven kap. 3 (faktorer i miljøet som direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen)
2. skal bygge på ROS-analyser (forskrift om krav til beredskapsplanlegging mv. § 3)

ROS-analyse etter forskrift om krav til beredskapsplanlegging mv. (2001) § 3

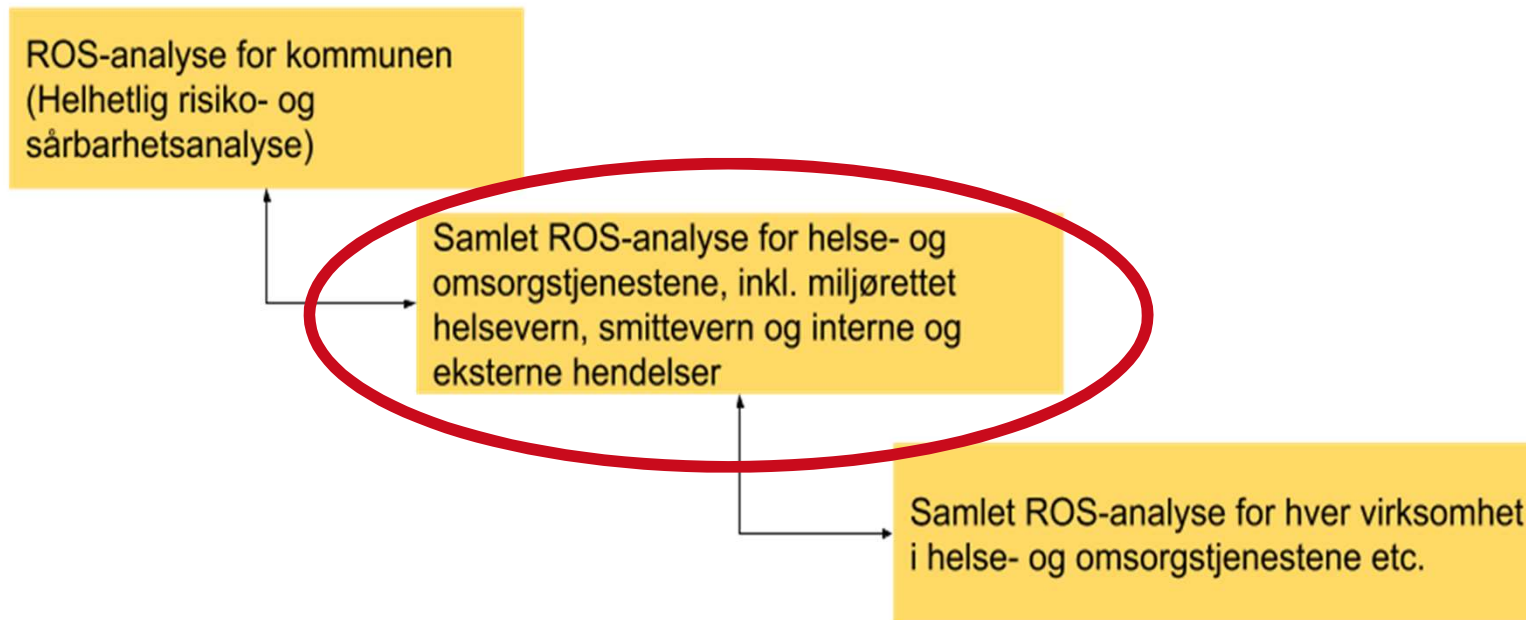
- Virksomheten skal gjennom risiko- og sårbarhetsanalyser skaffe oversikt over hendelser som kan føre til ekstraordinære belastninger for virksomheten.
- Risiko- og sårbarhetsanalysen skal ta utgangspunkt i og tilpasses virksomhetens art og omfang.
- Risiko- og sårbarhetsanalysen skal alltid omfatte selve virksomheten, virksomhetens ansvarsområde og lokale forhold som innvirker på virksomhetens sårbarhet.
- Forutsetningene risiko- og sårbarhetsanalysen bygger på skal dokumenteres.

ROS-analyser for miljørettet helsevern og smittevern

- Kommunen skal gjennomføre en risiko- og sårbarhetsanalyse av faktorer i miljøet som kan ha negativ innvirkning på befolkningens helse, og legge det til grunn for sin beredskapsplanlegging, jf. helseberedskapsloven § 2- 2. (Forskrift om miljørettet helsevern § 5)
- ... Disse omfatter blant annet biologiske, kjemiske, fysiske og sosiale miljøfaktorer. (Folkehelseloven § 8)
- Krav til ROS-analyse er ikke direkte omtalt i smittevernloven, men et smitteutbrudd faller inn under miljørettet helseverns virkeområde.

Kommunalt system for ROS-analyser

Hentet fra «Rettleiar om helse og sosialberedskap i kommunane» (2009) s. 24

Eksempler på risikoområder internt/eksternt

HELSE- OG OMSORGSTJENESTENE

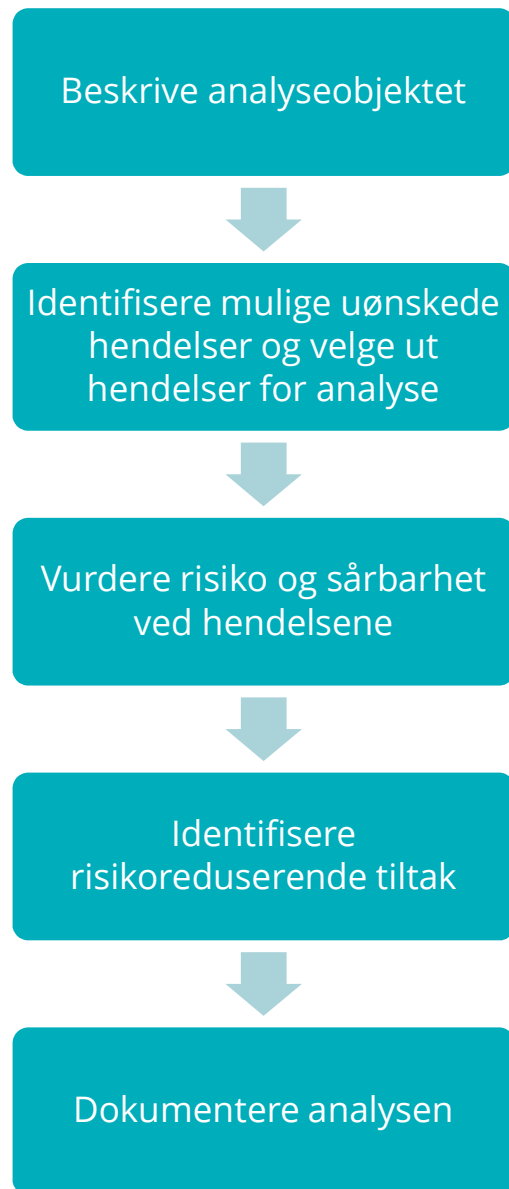
- Ekomutfall
- Strømutfall
- Personellmangel
- Brann og vannskade på lokaler
- Masseskadeulykker
- Svikt i legemiddel-forsyning

MILJØRETTET HELSEVERN

- CBRNE-hendelser eks. Atomhendelse
- Støy
- Luftkvalitet
- Drikke-/badevann

SMITTEVERN

- Utbrudd av pandemisk influensa
- Utbrudd av meslinger
- Utbrudd av smittsom meningitt
- Utbrudd av matbåren smitte
- Tuberkulose

Formkrav - analyse

- Alle disse fem trinnene i analysen må være med for at det skal kalles for en «analyse»
- I tillegg bør formalia være med på forsiden:
 - Navn på kommunen
 - Planperioden
 - Dato for revisjon
 - Ansvarlig for revisjon/oppfølging
 - Dato og vedtaksnummer for behandling i kommunestyret.

Fra ROS til helseberedskapsplan

Sannsynlighet	Konsekvens			
	K1 = Liten (UFARLIG)	K2 = Middels (EN VISS FARE)	K3 = Stor (FARLIG)	K4 = Svært stor (KRITISK)
S4 = Svært stor				
S3 = Stor	H1, H6	H2	H12	H4
S2 = Middels	H13	H3, H7, H14, H17	H5	H8, H9, H11
S1 = Liten			H15	H10, H16

Helseberedskapsplan

for avdekket risiko og sårbarhet v/identifiserte hendelser

med prosedyrer for å legge om drift og disponere ressurser

for å sikre en tilstrekkelig produksjon av helse- og omsorgstjenester ved disse hendelsene

Helseberedskapsplan – innhold 1 - 2 - 3

1. **skal omfatte** (Helseberedskapsloven § 2-2)
 - de helse- og omsorgstjenester eller sosialtjenester som kommunen er ansvarlig for (f.eks. døgnbasert omsorg, hjemmebasert omsorg, legevakt osv.)
 - oppgaver etter folkehelseloven kap. 3 (faktorer i miljøet som direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen)
2. **skal bygge på** ROS-analyser (forskrift om krav til beredskapsplanlegging mv. § 3)
3. **skal inneholde** prosedyrer for ressursdisponering og omlegging av drift som sikrer nødvendig tjenesteytelse ved redusert kapasitet i kommunen, eller ekstraordinær belastning på kommunen (forskrift om krav til beredskapsplanlegging mv. § 4.)

Kommunestyret skal sørge for fastsettelse av helseberedskapsplanen.

Helseberedskapsplan - hovedpunkter

Lovgrunnlag

Målsetting

Organisasjonskart, organisering og ledelse

Samordning av planer

Utarbeidelse, godkjenning og revisjon

Forsyningssikkerhet

Sammenheng med ROS

Økonomi

Kompetanse, opplæring og øvelser

Varslingsplan og liste

Oversikt over personell

Prosedyrer for ressursdisponering og omlegging av drift

Ressursoversikt

Informasjon

Normalisering

Tiltakskort basert på ROS

Avtaler

Smittevern

Smittevernloven § 7-2

...

Kommunelegen skal

a) utarbeide forslag til plan for helse- og omsorgstjenestens arbeid med vern mot smittsomme sykdommer, herunder **beredskapsplaner og -tiltak**, og organisere og lede dette arbeidet

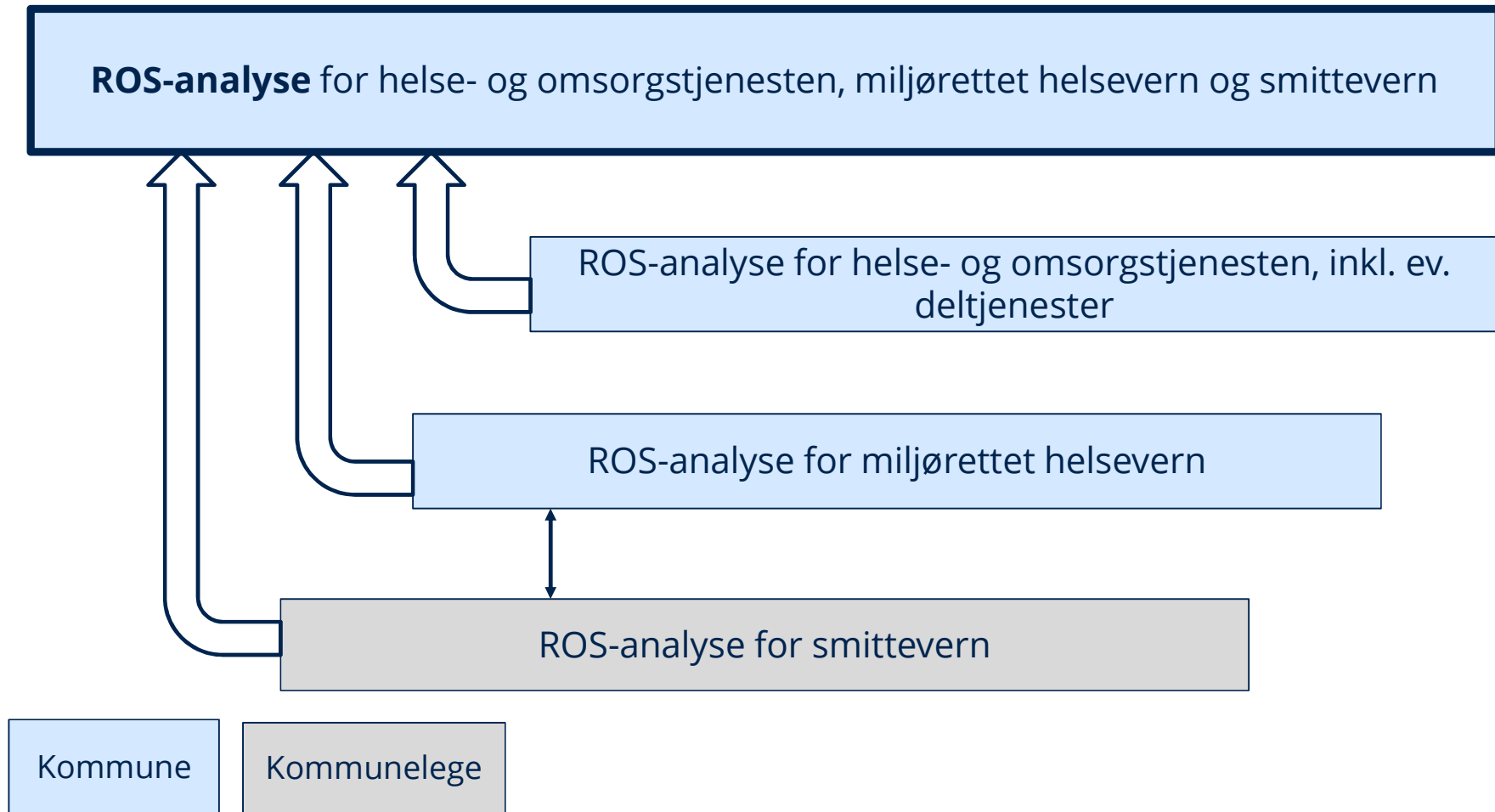
b) ha løpende oversikt over de infeksjonsepidemiologiske forholdene i kommunen

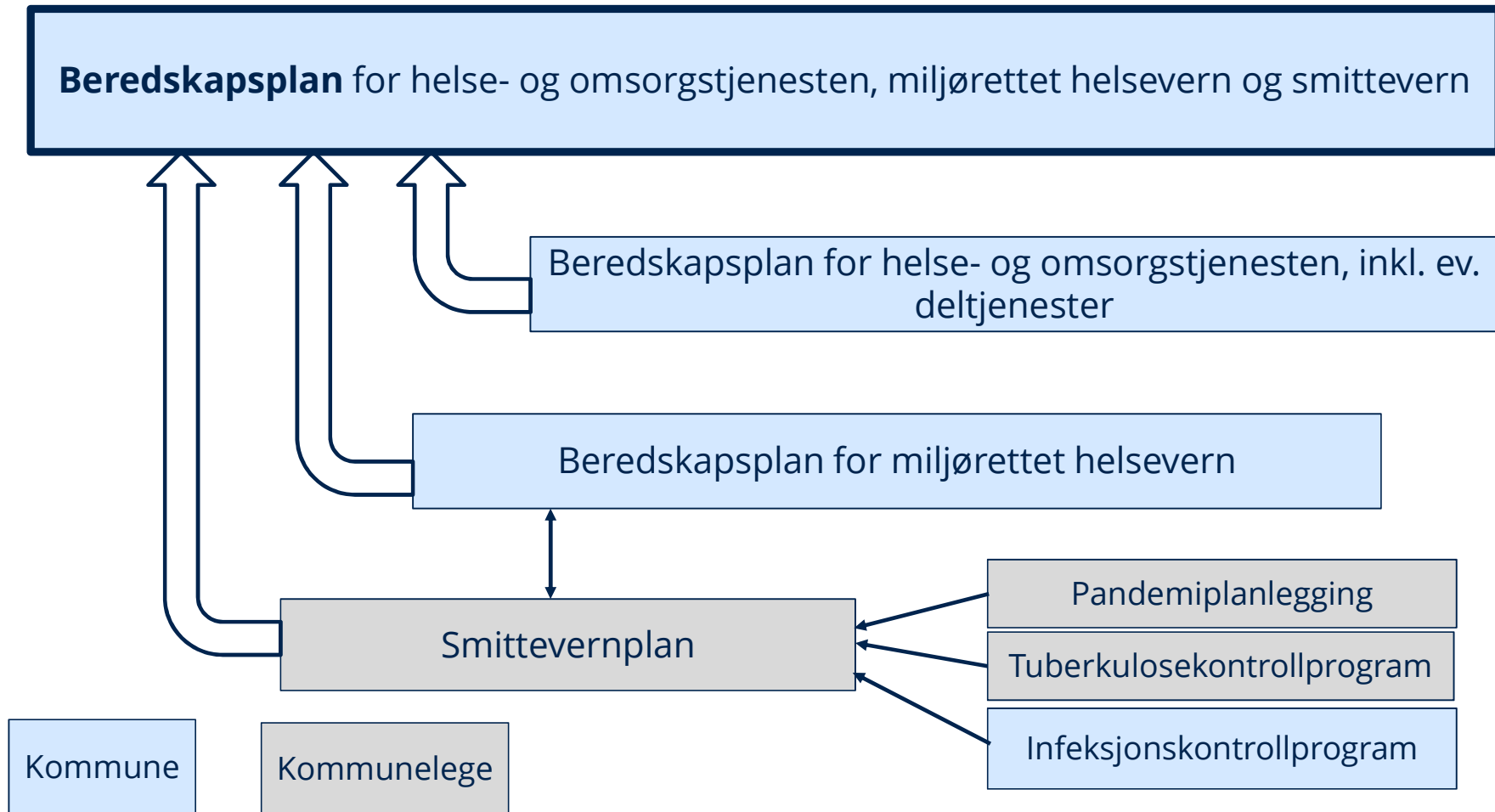
...

Smittevernplan – tips til innhold

- Formalia; lovgrunnlag, utarbeidelse, godkjenning, revisjon, samordning osv.
- Beskrive lokale forhold og organisering av smittevernarbeidet
- Kontaktlister, ressurslister, varslingslister
- Beskrive art og omfang av de smittsomme sykdommer som forekommer i kommunen, og benytte ROS-analyse av biologiske hendelser
- Beskrive tiltak/prosedyrer på bakgrunn av avdekket risiko og sårbarhet, tiltakskort for særlige tema
- Pandemiplanlegging, infeksjonskontrollprogram, tuberkulosekontrollprogram
- Henviser til smittevernveilederen for generelt fagstoff

Tips

- Få oversikt over hvilke ROS-analyser og beredskapsplaner kommunen har på alle nivå bla. på de ulike tjenesteområdene.
- Gå i dialog med de andre som er gitt ansvar for utarbeiding, revisjon eller oppdatering av ROS-analyser og beredskapsplanverk for å samordne dere.
- Få inn ROS-analyser og beredskapsplanverk i kommende kommunal planstrategi, spesielt dersom disse ikke eksisterer.
- Ta en vurdering om eksisterende planverk, eks. pandemiplanlegging etterlever lovkrav eller trenger revisjon.
- Involver kommuneoverlege, ledere og ansattrepresentanter i ROS analyse og utarbeidelse av tiltak/prosedyrer.
- Interkommunalt samarbeid er bra. Men husk kommunalt eierskap og forankring.

Takk for oppmerksomheten!

Fylkesmannen i Innlandet

Facebook Fylkesmannen i Innlandet
Nettside www.fylkesmannen.no/in